

Amager, 18. juni 2025

Miljøpunkt Amagers kommentarer vedr. Handleplan 2026-2029 for

Biodiversitet i København

Miljøpunkt Amager anerkender Københavns Kommunes arbejde med at få biodiversitet på dagsordenen og at det er et arbejde, der tager tid. Det er vigtigt, at der sikres fremdrift og her spiller revideringen af handleplanen hvert 4. år en rolle. Derudover er det selvfølgelig afgørende, at der afsættes midler på de årlige budgetter så indsatserne kan gennemføres.

Den nuværende Handleplan 2022-2025 indeholder 38 initiativer. Det har vist sig at være for mange og handleplanen har ikke været operationel nok. Derudover har nogle af initiativerne været meget budgettunge.

Da Biodiversitetsstrategi 2022-2050 var i høring gjorde Miljøpunkt Amager opmærksom på udfordringen med manglende finansiering og vi så gerne, at der blev afsat finansiering til de første fem år af strategien i første budgetforhandling, så strategien kom godt fra start. Vi ønsker fortsat, at der er stor fokus på biodiversitet i Københavns Kommune.

Miljøpunkt Amager har en række generelle synspunkter til Handleplan 2026-2029. Det er afgørende at Handleplan 2026-2029 bygger videre på eksisterende viden og erfaringer fra initiativer som allerede er igangsat.

Miljøpunkt Amager har noteret at den kommende handleplan er mere konkret, tilskåret med færre initiativer og er en mere operationel handleplan, hvilket er godt. Det er bedre, at der er 24 meningsfulde indsatser fremfor blot et stort antal, der ender med ikke at blive realiseret.

TEMA 1 – At bevare og forbedre den eksisterende biodiversitet

1.1 Bevaring af eksisterende natur

I forhold til biodiversitet er det bedste at passe på den natur vi har og når vi laver ny natur, at det er for evigt. Ved byudvikling – enten af nye bydele eller optimering af eksisterende bydele, bør der stilles krav om 'frie arealer' i byplanlægningen og at fredede arealer ikke af-fredes.

Gamle træer har stor betydning for biodiversiteten, hvorfor konkrete målsætninger kunne være ønskeligt. Gerne målsætninger, der fx følger op på målsætningerne i Københavns Kommunes træpolitik 2018-2025 samt i Strategi for bynatur 2015-2025. Heri står fx, at '20 % af Københavns samlede areal er dækket af trækroner'.

Vi vil opfordre til, at Københavns Kommune sigter efter et ambitionsniveau som i Frederiksberg Kommunes træpolitik, hvori der står, at alle borgere skal kunne se et træ fra deres vindue og at alle træer over 25 år er beskyttede.

Kvarterhuset
Jemtelandsgade 3, 4. sal
2300 København S
miljopunkt-amager.dk
post@miljopunkt-amager.dk

Københavns Kommune kunne overveje at tilbyde en gratis service for borgere, der er i tvivl om værdien af gamle træer på egen matrikel. Vi har også kendskab til en Træbørs på Nørrebro, hvor træer der skulle være fældet, graves op og flyttes til et andet område.

Københavns Kommune kunne også være forgangseksempel, fx inde langs Rådhuset, hvor der hele tiden skiftes planer og blomsterløg. Kunne det blive til en 'Bytte-løg-børs' eller endnu bedre kunne der plantes flerårige stauder?

1.2 Kortlægning

Generelt er der størst fokus på de offentlige arealer i strategien. Miljøpunkt Amager ser et stort potentiale i også at inddrage private arealer. Det kan både være grundejere, ejerforeningen men også almene boligselskaber. På Amager er der fx Vild med Vilje i Hørgården (KAB/3B). Og så er der en række byhaver på Amager, som er med til at øge biodiversiteten, hvor der ellers kun ville være asfalt eller græsplæner.

Når der skal etableres stier i byen eller i naturområder, så er det vigtigt at overveje belægningen. Stier med semipermeabel belægning kan hjælpe med nedsivning, men kan også give plads til vækster og grusstier er med til at sænke farter for fx cyklister. Hvorimod en asfaltsti inviterer til hurtigere kørsel.

Omkring 2010 havde Københavns Kommune en 'Grøn tag politik'. Intentionen var at tagflader med en hældning på under 45 grader skulle have grønne tage. Miljøpunktet tror desværre ikke, at den blev fuldt implementeret eller havde den store effekt, men det kunne overvejes om der skulle indføres en ny politik på området med krav i lokalplaner mm. Og samtænke biodiversitet med klimatilpasning.

1.3 Monitoringsprogram

Hos Miljøpunkt Amager har vi gennemført Bioblitz i flere år. Og senest i forbindelse med det nye byrum 'Prags Boulevard – et blomstrende fællesskab' har vi gennemført bioblitz det første år og igen året efter. Det kunne være et krav ved alle nye grønne byområder, at der skulle gennemføres bioblitz.

1.4 Oplæring/uddannelse af personale

Der er et stort fokus på uddannelse af personale som arbejder med drift og pleje. Det er afgørende, at de folk der drifter de offentlige arealer har den nyeste viden og fokus på biodiversitet, vælger robuste og hjemmehørende arter, og ikke bare gør som de plejer. På Amager oplever vi et givtigt samarbejde med vores lokale parkforvalter, og også en stor interesse for at fremme biodiversiteten lokalt.

I forhold til drift og pleje af Københavns Kommunes parker/grønne områder, som varetages af private aktører, er det vigtigt at der skal stilles tydelige kriterier/krav vedrørende biodiversitetstiltag i udliciteringskontrakter.

Derudover skal private aktører og nyttejobbene også oplæres og undervises på samme måde som kommunens medarbejdere. På Amager Fælled er der eksempler på hvad manglende krav og oplæring af nyttejobbene kan medføre. Ulempen var at det ikke kun var de invasive arter, der blev fjernet/beskåret.

1.7 Tværgående arealpleje

Det lyder mere effektivt, at det kun er en forvaltning der varetager træforvaltningsopgaven.

1.9 Lys- og støjforurening

Det er vigtigt, at der er mørke områder i byen. Der kan være en afvejning af hensyn ift tryghed. Miljøpunkt Amager er enig i at vej- og stibelysninger skal tilpasses i omfang og type i områder med særlige natur- og biodiversitetshensyn for at undgå at forstyrre og ødelægge nataktive arters livscyklus og døgnrytme.

Miljøpunktet er også enig i, at der udpeges permanente stilleområder og at der arbejdes mere strategisk med stilleområder – til fordel for både dyr og mennesker. Man bør fx arbejde med at udpege områder, hvor stilheden er i fokus. Stilheden kan evt. samtænkes med mørke områder og ved valg af belægning.

TEMA 2 – At skabe ny biodiversitet i byen

2.4 Det er godt at samarbejde i partnerskaber om biodiversitet med byens større grundejere og vandlaug. Der er fx opnået rigtig gode resultater på energiområdet i partnerskabet Energispring.

2.6 Der har været meget stor interesse for borgerdrevne biodiversitetsprojekter, og miljøpunktet har med glæde noteret at dette initiativ ønskes videreført.

2.8 Miljøpunkt Amager er enig i at biodiversitetsdagsordenen skal være en integreret del af byudviklingen i København. Det er afgørende at biodiversitet integreres i kommunens planlægning og sagsgange, der skal være med til at udvikle naturbaserede løsninger, som kobler biodiversitetsdagsordenen med byggeri, klima og klimatilpasning.

TEMA 3 – At understøtte viden og uddannelse om natur og biodiversitet

3.1 Miljøpunkt Amager hilser forslaget om flere biodiversitetskoordinatorer velkomne. Miljøpunktet ser gerne at disse koordinatore også spiller en rolle i forhold til borgerne og de frivillige i naturpleje, og ikke begrænses til forvaltningerne. Indtil 2019 var der ansat en frivillighedskoordinator i TMF, som sikrede én indgang til forvaltningen for de frivillige grønne fællesskaber/byhaver. Det var rigtig godt. Det skabte dog stor uro og usikkerhed om byhavernes/laugenes fremtidige eksistens, da denne stilling blev sparet væk og der blev efterfølgende brugt en masse ressourcer på at sikre at projekterne kunne fortsætte. Miljøpunktet vil derfor opfordre til at lignende situation undgås, såfremt Københavns Kommune reelt ønsker at skabe frivillige fællesskaber om biodiversitet.

3.2 og 3.3 København har i forvejen dygtige naturvejledere ansat på byens naturskoler, naturcentre og miljøskoler, som man kan bruge i forhold til at efteruddanne pædagoger og lærere. Man kunne ligeledes understøtte at flere af byens bemandede legepladser blev udviklet som læringsrum i forhold til at øge biodiversiteten i byen. Mange af disse befinder sig i Københavns grønne områder og parker. Der er også et stort potentiale i fritidsklubberne.

I forhold til ønsket om fokus på viden og uddannelse, så bifaldes ideen om at skabe naturrige og biologisk mangfoldige udearealer på kommunens folkeskoler og daginstitutioner. Det er vigtigt, at natur og udeliv bliver en integreret del af børn og unges uddannelse. Miljøpunkt Amager ser stor værdi i at bruge udearealer omkring skolen/i byen som pædagogiske uderum. Her kan det taktile og sanselige betyde meget for (ind)læringen.

3.4 Tilbage i 00'erne havde Københavns Kommune et natur-tilbud til byens borgere, som blev varetaget af dygtige naturvejledere ansat af TMF. De var med til at skabe naturdannelse. Naturdannelse er med til at skabe og understøtte en stærk forbindelse mellem mennesker og natur. Det er derfor godt med en ansættelse af tre naturvejledere i naturværkstedet Strejf.

Miljøpunkt Amager har stor erfaring med 'naturdannelse'. Siden 2016 har Miljøpunkt Amager blandt andet arrangeret Fælledens Dag, hvor der er fokus på naturen og biodiversiteten på Amager Fælled. Her har vi inviteret til sanketure og fugleture. Ved Amager Strand har vi inviteret til tanghøst og kigget på fugle og planter ved Prøvestenen Syd. Vi ser derfor også gerne at miljøpunkterne nævnes i teksten 3.1 efter lokaludvalg.

TEMA 4 – At skabe frivillige fællesskaber om biodiversitet

Miljøpunkt Amager bidrager gerne til at informere og engagere borgerne i biodiversitetsdagsordenen. Vi har med glæde noteret at miljøpunkter er nævnt i strategien under tema 4. Det er vigtigt at vi inddrages tidligt i processen. I forbindelse med udarbejdelse af strategien oplevede vi at den lokale viden blev glemt eller først sent kom i spil. Netop nu sidder alle lokaludvalg og udarbejder bydelsplaner for de kommende fire år. Miljøpunktet vil være opmærksom på at der er synergi mellem disse og biodiversitetsstrategien. Også at strategien tænkes ind i kommende lokalplaner.

Miljøpunkt Amager kan ligeledes fremhæve <https://naturibyen.com/> og <https://vildtnok.nu/>, som allerede er velfungerende elektroniske platforme, hvor der er læring at hente for borgerne i København. 'Vildt nok, København' er et samarbejde på tværs af alle miljøpunkter, lokaludvalg og TMF.

I 2024 omdannede miljøpunktet med støtte fra Nordea-fonden en del af Prags Boulevards kedelige græsplæne til bede og plantekasser med en variation med blomster og planter, der kan tiltrække flere bier og insekter. Og på Amager blev der i marts 2025 stiftet foreningen Havhaven Amager, som var en udløber af Det Lokale Klimatopmøde for Amager i juni 2024.

På Amager har Københavns Kogræsserlaug med succes stået for naturpleje på Amager Fælled siden 2014. Via arrangementer og arbejdsdage formidler foreningen viden om frivillighed såvel som naturpleje, mad og etik.

4.1 Miljøpunkt Amager hilser én indgang for de frivillige velkommen, jf tekst i 3.1.

4.2 Der har tidligere været en velfungerende 'grejbank' i TMF, og vi tror at et mobilt feltlaboratorium vil være en god idé at etablere.

Generelt

Formidling i det offentlige rum kunne i høj grad understøtte arbejdet med formidling af biodiversitet til den brede befolkning og bidrage til en bedre forståelse af den nødvendige ændring af naturen i byen fra meget plejet til mere vild, og at det i perioder kan se meget uplejet ud – men det er godt for biodiversiteten.

Vi bifalder målsætning om at alle forvaltninger i Københavns Kommune er underlagt strategien, som skal løftes sammen med borgere, foreninger, erhvervsliv og andre aktører i byen. Det er vigtigt at dette implementeres i praksis af den daglige drift – via struktureret involvering af borgerne og øvrige aktører.

Det kunne også overvejes, at der blev etableret et fælles fagligt forum på tværs af forvaltninger, miljøpunkter og lokaludvalg, der drøftede evaluering og opdatering af handleplaner. Der er allerede et bydækkende 'Biodiversitetsnetværk' som kan udfoldes endnu mere.

Miljøpunkt Amager ser frem til at følge det videre arbejde og ikke mindst udmøntningen af handleplanen.

Med venlig hilsen

Dorte Grastrup-Hansen
Centerleder
Miljøpunkt Amager

Kvarterhuset
Jemtelandsgade 3, 4. sal
2300 København S
miljopunkt-amager.dk
post@miljopunkt-amager.dk